

A Magyar Drogprevenációs és Ártalomcsökkentő Szervezetek Szövetségének véleménye új Büntető Törvénykönyv kábítószeres tényállásokkal összefüggő szabályozási tervzetével kapcsolatban

A Magyar Drogprevenációs és Ártalomcsökkentő Szervezetek Szövetsége (MADÁSZSZ) a drogfogyasztás büntetőjogi eszközökkel való visszaszorítását nem támogatja: egy, a tagszervezetek körében 2011 nyarán végzett kérdőíves gyorsfelmérésünk alapján tagszervezeteink elutasítják a büntetőpolitikai eszközök erősítését a kábítószerfogyasztás visszaszorításában.

Nem tartjuk hatékony beavatkozási módnak azt, amikor a büntetőpolitikai eszközöket mintegy preventív eszközként értelmezve a kormányzat/hatalom törvénymódosítással kíván üzeni a fogyasztóknak. A drogfogyasztás kriminalizálásának fokozását a MADÁSZSZ azért sem támogatja, mivel drogepidemiológiai vizsgálatokból tudjuk, hogy a magyar társadalom drogfogyasztókkal/drogfogyasztással kapcsolatos viszonyulásai európai mezőben értelmezve eddig is nagyon szigorúnak tekinthetők. Mindazonáltal véleményünkben elsősorban nem a büntetőjogi eszközök fogyasztás visszatartó szerepének alacsony hatékonyságára, sokkal inkább az ezen kormányzati üzenetnek a drogprobléma kezelésének különböző – közvetlenül a MADÁSZSZ tevékenységi körébe tartozó – területein megjelenő direkt ártalmaira szeretnénk felhívni a figyelmet.

A különböző társadalomtudományi értelmezések – többek között – a társadalmi attitűdök szigorúságával hozzák összefüggésbe a droghasználattal összefüggő sebezhetőség néhány mutatójának – pl. a folyamatos fogyasztási ráta nagyságának, vagy a drogfogyasztási piramis meredekségének – alakulását. Ezen mutatók mentén – a droghasználat alacsony elterjedtsége ellenére – a magyarországi droghasználatról európai kontextusban meglehetősen kedvezőtlen képet tudunk felvázolni. Különösen magasak ezek a mutatók azon, a droghasználat szempontjából vulnerábilis csoportok esetében, melyek a társadalmi kirekesztéssel egyéb dimenziókban is szembesülnek, ahol a sebezhetőség különböző életdimenziókban való halmozódásáról beszélhetünk, és ahol a szerhasználók egyéb tulajdonságaik miatt már egyébként is intézményesült

diszkriminációt és megbélyegzést tapasztalnak. A tervezett Btk módosítás, illetve annak üzenete még inkább rejtőzködővé, ezáltal az ellátórendszer számára kevésbé elérhetővé teszi a fogyasztókat. Erre utaló jelzéseket tapasztalhattunk a Btk. 1999 évi módosítását követő években is, amikor pl. az első kezelésre jelentkezők száma a korábbi folyamatos növekedést követően egynegyedével visszaesett. (Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről 2000-2001). Az ártalomcsökkentés területén hasonlóképpen kedvezőtlen hatásokról számoltak be a szolgáltatók: pl. a Drogprevenációs Alapítványnál az előző évihez képest a törvénymódosítást követően ugyan a kiadott tűk száma tovább növekedett, de a megjelent kliensek száma egynegyedével csökkent. A két adat, a tű iránti igény, és a klienskontaktusok számának illetően tendenciája pedig azt jelzi, hogy a törvény fogyasztás visszatartó hatása nem érvényesült, azonban a kliensek rejtőzködését fokozódó hatása igen, s ezáltal a tűcsere-programok lehetősége a komplex szolgáltatások nyújtására, illetve a kliensek kezelésbe irányítására sajnos csökkent. A hazai büntetőpolitika kábítószer-fogyasztókat érintő és most a tervezetben kilátásba helyezett szigorításai tovább erősíthetik azt az amúgy is jelentős bizonytalanságot, amely az ártalomcsökkentő programok társadalmi megítélésében eddig is érzékelhető volt. A többségi társadalom eddig is joggal érzett ellentmondást abban, hogy miközben az állam az ártalomcsökkentést deklaráltan támogatja, a még aktív és egyelőre fogyasztási szokásain változtatni nem akaró vagy nem tudó droghasználói csoportokkal való kapcsolatfelvételt szorgalmazza, addig magát a fogyasztót bünteti, és ez az érzés, a szigorítás következtében, csak tovább fokozódhat. Számos további példát hozhatnánk a büntető igazságszolgáltatás „üzeneteinek” kedvezőtlen következményeire, de ezek a Drog Fókuszpont jelentéseinek gondos tanulmányozásával, vagy a TASZ 2000-ben kiadott „A kábítószer-jogszabályok szigorítása és hatályba lépésük óta eltelt egy év értékelése” c. kötete alapján tetten érhetőek, követhetőek.

Mindezek alapján a Magyar Drogprevenációs és Ártalomcsökkentő Szervezetek Szövetsége (MADÁSZSZ) nem támogatja azokat a változtatásokat, melyek konkrét jogkövetkezményeik és/vagy társadalmi üzenetük alapján a drogfogyasztók társadalmi kirekesztésének fokozódását eredményezhetik, s kéri a törvényalkotót, hogy a tervezett változtatások nem szándékolt hatásaira vonatkozó hatástanulmányok elvégzését követően hozzon csak módosító intézkedéseket.

Budapest, 2012-03-09

A MADÁSZSZ elnöksége